

NOEL GALON DE LEON

Taga-Guimaras Island si NOEL GALON DE LEON na founder at publisher ng Kasingkasing Press. Kasalukuyan siyang nagtuturo ng Filipino at Malikhaing Pagsulat sa UP Visayas. Nagkamit ng pagkilala sa Carlos Palanca ang koleksiyon niya ng tula noong 2018 na may pamagat Ang Bata sa Panahon ng Ligalig: Mga Tula sa Loob at Labas ng Bayan ng San Diego. Sanday Tay Alib kag Tay Amar ang una niyang librong pambata sa wikang Hiligaynon.

ALAALA NG BAYAN

Ang alaala nitong bayan ay ngayon: Walang malinis na tubig na maiinom. Walang matibay na bubong na masisilungan. Ganito pa rin itong bayan. Kung ano't paano mong iniwan, ganitong-ganito mo babalikan, Ibarra. Sikmura ay puspos ng gutom. Pangarap sa hangin ay ipinaaaanod. Pagkaraan ng maraming taong pagninilay. Narito pa rin at uhaw na nahihimbing sa kandungan ng paulit-ulit na hupa. Parang manlalakbay itong bayan patungo sa mabalasik na alaala ng kasalukuyan. Ito ang hitsura ng aking bayan, ngayon, Ibarra: Ang tubig na tanging makapapawi ng uhaw ay nanggagaling sa namumugtong mata ng sambayanang nabubuhay at mamamatay sa kakapusan.

TUNGKULIN NG ALAALA

Nang maunawaan ni Elias na hindi sapat ang pag-ibig para mabuhay, agad itong nag-aral kung paano bumuga ng apoy gamit ang bibig. Nagpaturo ito sa isang payaso na nakilala niya noong minsang managinip. Hindi madamot ang payaso, bulong nito sa sarili. Namangha si Elias sa kayang gawin. At ang payaso, tunay ring humanga sa lakas ng loob ng kaibigan. Nang tuluyang matutuhan ni Elias ang tamang pagbuga-buga ng apoy, nilagok nito ang natirang gaas sa bote ng Coke. Wala itong pinalampas-sayang ni isang patak. At habang nasusunog sa sariling bituka, puso, at kaluluwa— isa-isang bumalik sa nagmamaktol na alaala ni Elias kung gaano kalupit ang mundo. At ang natitirang pag-ibig sa palad, parang ningas ng alaala na tumutupok sa sariling kasaysayan.

ARTIKULASYON NG ALAALA

Ganito kinakausap ni Crispin ang sariling alaala: Palaging nauuna ang pangungumusta, isang tugon agad ang ihahain—ganito kami noon. Melodramatiko ang magiging takbo ng pagririkwerdo. Magmumukmok sa sulok. Lumuluha paloob. At ang lahat ng tungkol sa nakaraan, bakit tila parang kanina lang nangyari? Haharap sa sarili, itong bata pagkatapos kausapin ang sarili ay ngingiti na parang walang nangyari. Mangungumusta, lalakasan ang loob hanggang kusang magkuwento ang siya sa sarili— paano kami ngayon?

PAGBAWI SA ALAALA

Sisikapin ni Basillo na muling managinip. Gaanoman pagtaksilan ng sandali itong kabutihan. Sisikapin nitong makatulog upang sa pagdalaw ng panaginip, magagawa nito ang mga inaasahan sa kaniya: Ang mangarap ng mapupulang bulaklak at matatamis na kendi. Kapag nananaginip si Basillo, nagiging makapangyarihan siyang bata, doon siya nabibigyan ng pagkakataon na mabawi ang alaalang paulit-ulit na ninanakaw sa kaniya. Managinip ang bata kahit kumakalam ang sikmura, kahit inuod ang sugat sa talampakan, at paulit-ulit, muli't muling ipaaalala sa panaginip, at sa mga batang nabibigyan ng pagkakataong managinip kung gaano kahalaga ang hindi makalimot.

BIRO NG ALAALA

Isang malaking biro ang buhay, ito ang sasagi sa isip ni Sisa habang ginagambala ng kaluluwa ng buntot ng gutom. May mga tatawa sa hindi nakatatawang tagpo ng buhay, may mga tumatawang walang dahilan, may mga tumatawa kahit hindi tumatawa. Ganito talaga siguro ang buhay: Nakaukit sa palad ng tao ang pangakong kaligayahan sa hatinggabi nitong kabaliwan. Sa hindi kalayuan, may palabas sa plaza ng gunita, panganib ay hindi alintana, kaibigan ang bangis ng panahon, at ang pangil nitong matagal nang ipinangakong kaligtasan ay palaging nakaabang. Magpapaputok ang buwayang nakabantay sa geyt may halos sandaang taon na, sa langit niya ito itinutok sa pag-aakalang ang natutulog na panalangin ay magigising— walang silbi. At ang bala, nang malito't mapagod sa palabas ng buwaya ay muling babalik sa lupa— dadapo sa bumbunan ng batang ang pangarap ay magkaroon ng pakpak ng agila. At bago pa man tuluyang pagluksaan ang pangarap nito, mababasa sa dilat nitong mga mata: isang malaking biro ang buhay. Malas.